België- Belgique
P.B. Leuven 1
2/2138

september 2012

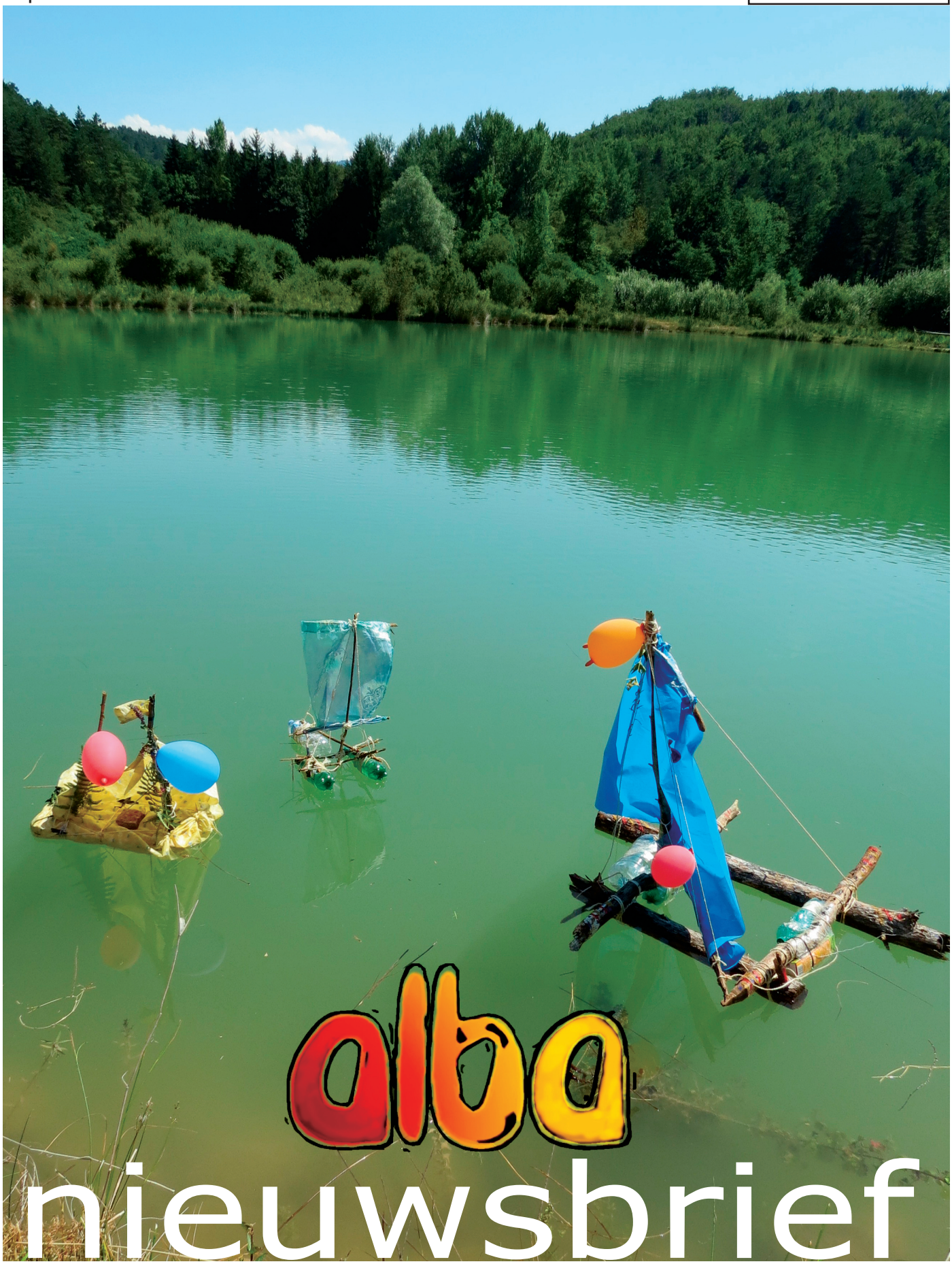

alba nieuwsbrief

Tijdschrift van Alba vzw: Erkenningsnummer P 005782 - Verschijnt driemaandelijks: Editie september 2012-
V.U.: Jos Vanderweyden, p/a Brusselsesteenweg 78, 3020 Herent - Afgiftekantoor Leuven 1

Inhoud

Voorwoord 3
Oikoten: de projecten 4
Gambas: op een blauwe maandaag 6
Tool 7
Oikoten: fotoverslag boekvoorstelling 8
Oikoten: de dodentocht 2012 11
De waarom-vraag beantwoord door Jo Jespers 12
Gambas: Weer-Staan 13
Bemiddeling door een ietwat socio-economische (vuile) bril 14
Verdwalen in een conferentiestad: bemiddeling in Helsinki 16

Redactie

Jo Dewinter
Hans Depoortere
Maarten Surdiacourt
Bert Geerts
Jo Jespers
Marjan

Eindredactie & Lay-out

Marjan

Voorwoord

Be the Change you want to see in the World:
tussentijds verslag van een organisatie in transitie

Vorige week startte de voorbereiding van het laatste langdurige onthemingsproject van Oikoten. Dat er in 2013 nog langere projecten, stappen of werken, zullen georganiseerd worden, is nog niet geheel uitgesloten, maar het wordt steeds onwaarschijnlijker. Hoe dan ook; "het zal nooit meer hetzelfde zijn". De nieuwe werking van 'Oikoten/DOB (dienst ondersteunende begeleiding)' krijgt stilaan vorm. Er wordt flink gepuzzeld met beschikbare middelen om zoveel mogelijk mogelijk te maken.

Heel wat maanden prijkte Dimi's slogan "Niet klappen maar stappen!" op het whiteboard in het bureau van Oikoten. Nochtans werd er de voorbije maanden heel wat afgepraat en het zou kunnen lijken of we nog geen meter zijn opgeschoven. Op elke stap voorwaarts, volgde een stap zijwaarts om alweer een (mogelijk) obstakel te omzeilen. Zo zwalkte het schip van Oikoten, en Alba deinde mee, want ook binnen HCA waren er kapers op de kust… Om de metafoor helemaal uit te putten; al een heel deel matrozen gingen weer aan wal. Sarah, Mary en Elly werden reeds uitgewuifd, en ook Kristof en Koen zien we binnenkort met spijt vertrekken. We wensen hen veel succes op hun verdere weg! Onderweg geraakten we ook onze kapitein kwijt: Jo Jespers verlaat eind september het schip, na 9 jaar dienst, en gaat andere wateren bevaren.

Het is ondertussen 3,5 jaar geleden dat Oikoten en Bas! fusioneerden tot Alba, en in de voorbije maanden was het even een mogelijke optie geworden dat de wegen weer zouden (moeten) splitsen. Speculaties op tendensen binnen de sector zouden ons in die richting kunnen duwen. Bij de fusie werd het behoud van de autonomie van de verschillende deelwerkingen vooropgesteld. Zo werkte het ook gedurende de voorbije periode: een aantal sterke teams die deden waar ze goed in waren, met heel wat eigen expertise. Intussen kwam er wel een nieuwe organisatiestructuur, met een stevig beleidsteam.

Vanuit dat beleidsteam, gevoed door de bekommernissen van degenen die zij vertegenwoordigen, rees de vraag of we elkaar niet juist nu kunnen versterken, de krachten bundelen. Bemiddelen in voorzieningen, groepsleerprojecten, Rots & Water,… deze concepten en methodieken van Bemiddelingsburo en Gambas kunnen een plaats krijgen binnen "den DOB". De komende maanden zal er verder gesleuteld worden aan een nieuw aanbod waarin de krachten, competenties en expertise van heel Alba worden ingezet voor de jongeren (en hun context…) die dat (zó) nodig hebben.

Er zijn nog vraagtekens waarvoor we vanuit de ruimere omgeving een antwoord zullen moeten vinden. De toekomst ligt immers niet volledig in onze handen maar wordt mee bepaald vanuit het overheidsbeleid: wat zal het effect zijn van de uitwerking van de integrale jeugdzorg?, wat betekent "vermaatschappelijking van de zorg" in de praktijk en hoe zal zich dat vertalen naar het belang van de vrijwilligerswerking binnen Alba?, hoe zal het 'organisatorische landschap' van de bijzondere jeugdbijstand vorm krijgen…

Er zal de komende maanden nog veel gepalaverd, afgetast en gesnuffeld moeten worden. Alba moet zichzelf herontdekken als in een soort mini-metamorfose. Verbindingen zullen worden gesmeed en aangehaald. Organisatie in transitie binnen een sector in transitie. Vanaf 2013 moeten we het gewoon DOEN!

Marjan

Oikoten

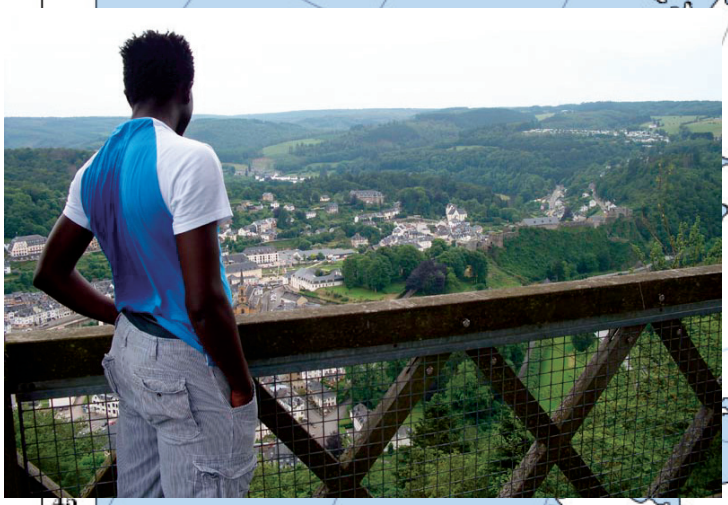

Wintertocht 2012: Van Almeria naar Santiago

Eind januari, putje winter dus, vertrokken deze mannen op tocht. Met momenten was het klimaat enorm bar, ze sliepen in weides met angstaanjagende stieren en hun tenten gingen bijna de lucht in na een stevige storm, maar dat weerhield deze mannen niet om met de neuzen richting Santiago te stappen.

Groe(n)tjes uit de Jura

Een groot gezin in de bergen voor onze eerste werkproject van dit jaar. Meewerken in de serres, ompotten van plantjes, wieden van onkruid,… Om dan uiteindelijk plantjes en hun vruchtjes te gaan verkopen op de zondaagse markt. Een succesvol recept, zo bleek!

2 meiden dwars door Spanje

Zuid-Spanje was ook de vertrekplaats van onze eerste meisjestocht in 2012. Ze kwamen moeizaam op gang; beten weer door, stapten vele kilometers, hervielen terug op slakkengang, geraakten niet terug op gang… en kwamen terug naar België na 6 weken kruipen/stappen.

Renovatie in Bouillon

Groot en sterk kwam hij uit de gemeenschapsinstelling om het stevigere werk gaan uit te oefenen; breekwerk, oplapwerk, bouwen, plafonds steken… Deze jongen doet het goed en met de glimlach. Tussendoor heeft hij ook nog tijd om wandelingen te begeleiden voor de bezoekers van de molen. De mensen die hem bezig zagen spreken van een beresterke gast aan de oevers van de Semois.

Geiten kweken in de champagnestreek

10-tallen geiten die dagelijks moeten gemolken worden, gevoederd, gemest,… Het loopt allemaal van een leien dakje. Het gastgezin is zeer tevreden over onze man ter plaatse. Kaas maken is nog een van de volgende taken die op hem te wachten staan. Hopelijk eet hij niet alle kaas zelf op; Hij mag altijd een beetje meebrengen naar Herent.

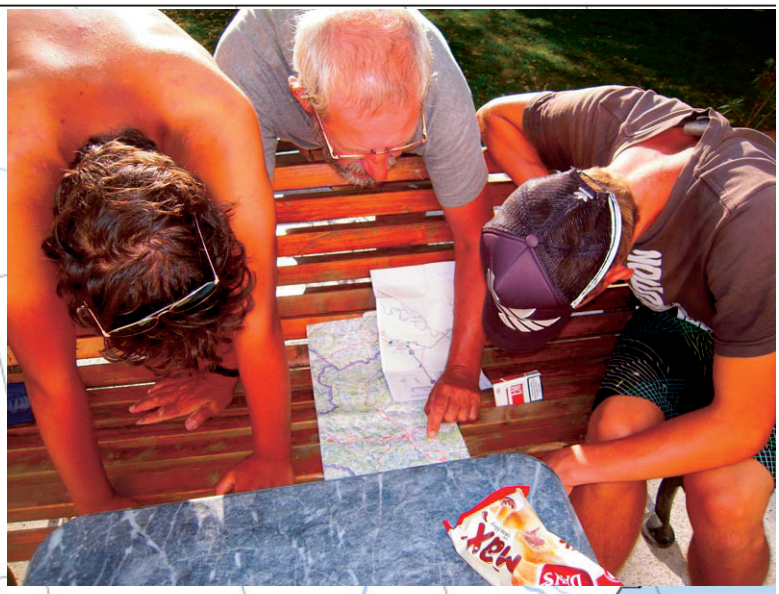

De Sultans-trail

Wenen was hun startplaats; Istanbul was hun eindpunt. De Sultans-trail werd een zware opdracht, temperaturen van om en bij de 40°c!! Maar de mannen beten door; stonden op om 4 u in de ochtend en schakelden in de helft van het traject over naar een nog zwaardere bergroute. Was er ooit een Sultan zo moedig en sterk als deze mannen!

Vanuit Herent naar…

Twee moedige jongens en hun begeleider; dan even met begeleider ad-interim (onze goede oude Dimi werd zelfs even van stal gehaald) om dan weer terug verenigd te worden met hun oorspronkelijke compagnon de route! Het kan allemaal in een tocht bij Oikoten. Deze mannen doen het bijzonder goed daar in Frankrijk. De kilometers slonken zienderogen en werden intussen tot '0' herleid.

Voettocht wordt fietstocht

Begin juli vertrokken twee dames in Zuidelijk Frankrijk voor een mooie tocht door de Pyreneeën. Ze trotseerden bergtoppen, hittegolven en andere drempels. Uiteindelijk blokkeerde de rechtervoet van deze moedige meid. De spirit om een project te blijven doen bleef overeind door verder te gaan met de fiets. Richting Santiago langs de Frances en terugkomend over de Del Norte. Wat een parcours, wat een moedige dames!

Gambas

Op een blauwe maandag

Morgen moet ik wat gaan vertellen op studiedag van contactcomité organisaties in de bijzondere jeugdzorg te Brussel. Deel van titel en inhoud van de dag is: "zijn er nog mazen in het net?"

Mijn associatieve gedachtengang was weer even niet te stuiten… Een net ? Waartoe, vangen, opvangen, gevangen. Volwassenen hebben het recht om te ontsnappen. Ook vanuit de gevangenis is het ontsnappen zelf niet strafbaar. Minderjarigen daarentegen zijn het best niet 'niet gemotiveerd'. Want dan gaat het net zich net meer en meer sluiten!?

Ooit schreven enkele verlichte advocaten een eerste pamflettekst rond een jeugdsanctierecht onder de titel 'jong , niet gek, wel straf'. Het ging onder meer om het recht van een jongere om te kiezen voor een zinvolle sanctie, zonder dat hem hulpverlening diende te worden opgelegd. Gelukkig kwamen daar ook het recht van het slachtoffer bij om gehoord te worden en zich erkend te weten, en het recht van de maatschappij om te reageren op normovertreding en haar schade hersteld te zien. Binnen deze driehoek ontstond veel van wat nu onder de noemer HCA of herstelgerichte en constructieve afhandeling wordt geplaatst. Herstelbemiddeling. Herstelgericht groepsoverleg. Gemeenschapsdiensten. Leerprojecten. Ook voor de jongeren die zich schuldig maakten aan het plegen van een delict sloot het net zich.

Op zich hoeft dit geen probleem te zijn, op voorwaarde dat de A van HCA ook in de praktijk steeds zou staan voor 'afhandeling', het principe volgend dat men nadien met een nieuwe schone lei kan beginnen. Door de verwevenheid van wat men POS en MOF noemt, problematische opvoedingssituaties en 'als misdrijf omschreven feiten', is er echter heel wat keren geen echte 'afhandeling'. Een goede zaak, ja of neen, ik weet het niet; het hangt wellicht steeds van situatie tot situatie af. Maar wat mij betreft - dan toch op deze blauwe maandag - mogen er gerust wat gaten in het net blijven.

Hans

Na lang wachten is het uiteindelijk toch nog zomer geworden. Beter laat dan nooit naar het schijnt.

Tot maart bleven de time-outvragen beperkt. Dat veranderde uiteraard de dag dat Sarah in bevallingsverlof vertrok. Sindsdien komen er regelmatig vragen binnen. Het is opvallend dat dit in verhouding tot weinig - slechts 10 - effectieve time-outs leidt. Dit heeft zowel te maken met een aantal vragen die compleet buiten het Tool-kader vallen, als met time-outs die volledig georganiseerd waren en die op de valreep toch nog werden geannuleerd. Tot vandaag werden 8 time-outs die volledig startklaar waren afgezegd. Op 4 vragen tijdens de vakantie kan Tool geen antwoord formuleren omwille van geen stapbegeleider of gastgezin ter beschikking.

Ondertussen is Sarah bevallen van een zoon, Jolan. Diezelfde Sarah heeft ondertussen Tool verlaten omwille van een vermindering van de middelen van Alba. Een afscheid met gemengde gevoelens dus. Sarah, bedankt voor de fijne samenwerking en hopelijk tot binnenkort!
Sarah is niet de enige die de organisatie moet of gaat verlaten, dat kon u al lezen in het voorwoord van deze nieuwsbrief.

Dezer dagen maken we werk van de integratie Tool-Oikoten, met het oog op de nieuwe, ondersteunende, werking die er 1 januari 2013 moet staan. In de loop van september starten gemeenschappelijke teamvergaderingen en inhoudelijke uitwisselingen. In oktober verhuist het Tool-gebeuren (nog maar eens) en trekt in bij Oikoten. Voorlopig blijven de contactcoördinaten van Tool onveranderd. Ondertussen inventariseren we ook de noden aan ondersteunende begeleidingen in de regio.

HogerWal lag in het begin van het vaarseizoen enkele maanden stil omwille van gezondheidsperikelen van de schipper. Een hartoperatie hield hem aan de wal, maar ondertussen gaat hij er weer tegenaan als vanouds. Zo plannen we in samenwerking met gemeenschapsinstelling De Kempen een contextueel-ervaringsgericht project. Een jongere en de ouders steken samen van wal om elkaar op een andere manier te leren kennen, en zo terug zuurstof in hun relaties te brengen.

De Aegir heeft een nieuwe, gratis ligplaats in de haven van Antwerpen. De vorige wordt ingenomen door het drijvende zwembad. Ondertussen kan Guido opnieuw voluit zeilen met een nieuw grootzeil, en regen 's avonds kan hem niet meer deren wegens een nieuwe kuiptent. Nu nog een nieuwe motor en we kunnen er normaal gezien voor een tijdje tegen.

Jo

Oikoten

Er was eens... een boekvoorstellingsfeest

Oikoten schreef een boek,ja, dat weten jullie vast al wel... dat het op 11 mei 2012 werd voorsgesteld misschien ook nog wel. Maar misschien hebben jullie het leuke feestje gemist? Even een terugblik ...

IK DUS
NAAR
COMPOSTELA
JONG GEWELD OP ZOEK
NAAR EEN UITWEG

Oikoten

Dodentocht 2012

Elk jaar wordt er in en rond Bornem de dodentocht op voeten gezet. De deelnemers komen uit alle windstreken van België en ver daarbuiten. Twee sympathieke studenten lanceerden het idee om de dodentocht te stappen voor een goed doel; namelijk Vzw Alba/oikoten. De link tussen de dodentocht en onze werking leek duidelijk, dus go for it! De interesse van oikoten-sympathisanten nam toe en uiteindelijk stonden ze met 7 aan de start. We hadden zelfs Meredith die helemaal overkwam vanuit Londen om voor ons te stappen! Vier van hen haalden de eindmeet en in totaal werd er meer dan €1000 verzameld.
Hoe de tocht voor hen gelopen is? Hier beneden lees je de dodentocht door de ogen van Bert Geysels.
Bedankt aan alle sponsors en donateurs, maar in de eerste plaats dank jullie wel aan Bert Geysels, Bert Hendrix, Wim Rymenans, Hannelore Kwanten, Ilse Luyckx, Meredith en Johan Vantomme.

“ Beste sponsor,
Met deze laatste mail wil ik je even een samenvatting van de tocht geven en nogmaals hartelijk danken voor je financiële en mentale steun.

- Ik ben vrijdagavond vertrokken om 21.20u en kwam zaterdagavond aan om 18.02u, en deed dus iets minder dan 21u over de 100 km, aan een gemiddelde snelheid van 4,8 km/h, pauzes inbegrepen.
- Ik ontving 200 euro sponsorgeld, en zoals toegelicht doe ik daar nog 200 euro zelf bovenop, wat dus het mooie bedrag van 400 euro betekent! Dank je wel voor je steun! Ook mensen van OIKOTEN kwamen me aanmoedigen, en Teresa ging vanaf zaterdagvoormiddag van controlepost naar controlepost met de fiets.
- Ik kan geen verhalen vertellen van veel pijn hebben en toch verder doen, van totale fysieke uitputting en niet opgeven, ... Het verliep eigenlijk allemaal vrij vlot, maar wat wil je als je bij elke 3 passen een eurocent binnenhaalt voor je sponsordoel ;-)
- Ik wilde graag lopend over de meet komen, en op het einde bleek dat ook de beste oplossing om die eindmeet treffelijk te halen, gezien de stapspieren het echt wel beu begonnen te worden en de loopspieren nog fris en monter waren. De laatste 2 km heb ik dus pijnloos en vlot kunnen afleggen. Nadien een nachtje geslapen, en een dagje rustig genoten van het goede weer samen met de twee andere stappers met wie ik de tocht deed. Ik kan er weer tegenaan!
- Het mooiste beeld tijdens de tocht was voor mij het opkomen van de bijna halve maan, wat oranjekleurig, boven de Schelde en de weerspiegeling ervan in het Scheldewater, samen met de 3 vallende sterren tijdens de nachtelijke tocht.

Zo, bedankt en beste groeten,

Bert

de Waarom-vraag

Jo Jespers was gedurende 9 jaar directeur van Oikoten/Alba. Half oktober zal hij Alba verlaten en een nieuwe uitdaging aangaan bij Hefboom vzw.

Ik kan het me voorstellen. Dat het een verwarrend bericht is. Dat een directeur vertrekt op het moment dat een organisatie voor één van de grootste uitdagingen in haar geschiedenis staat.

Eerst dit. Wat ik ga doen, bij Hefboom, is wat ik echt graag doe. Hoe organisaties werken, fascineert me. Ik hou van het zoeken naar een betere organisatiestructuur, het opmaken van een beleidsplan, het verfijnen van de boekhouding, het zoeken naar nieuwe projecten, het samenbrengen van organisaties… Dat heb ik de voorbije 9 jaar bij Alba kunnen doen en die expertise wil ik meenemen in mijn nieuwe job, als consultant van sociale economie- en welzijnsorganisaties. Ik blijf met dezelfde thema's bezig, weliswaar niet meer als eindverantwoordelijke, maar dat laatste was toch eerder een gevolg van mijn engagement bij Alba dan een brandende ambitie.

De stap naar buiten wou ik al een jaar geleden zetten: de fusie tussen Bas! en Oikoten was rond en zowel in Brussel als in Herent hadden we een nieuwe huisvesting gevonden. Wetende dat je als directeur niet zoveel kansen hebt om in relatieve rust een overstap te maken, vond ik de tijd rijp.

Maar toen viel de hemel op ons hoofd. De overheid stelde in het najaar Oikoten in vraag en meteen wist ik dat een snel vertrek niet meer aan de orde was. Het was alle hens aan dek en samen door de storm. En ik weet het… de storm is nog lang niet uitgeraasd, en dus blijft de vraag: waarom nu? Laat ik het zo zeggen: als het stormt moet een kapitein er zeker van zijn dat hij het roer stevig in handen heeft. Als dat - om welke reden dan ook - niet meer zo is, dan valt meteen de belangrijkste reden om aan boord te blijven weg.

Is dit te cryptisch? Het zij zo. Klinkt dit bitter? Woorden op papier laten weinig nuancering toe. En laat ik dan meteen dit toevoegen: Ik heb gedurende 9 jaar de job van mijn leven mogen doen, samengewerkt met gedreven en bekwame medewerkers, een betrokken raad van bestuur, geëngageerde vrijwilligers, visionaire en meevoelende collega's in de sector. En vooral… samen hebben we iets kunnen betekenen voor jongeren die hun plaatsje in deze vaak harde samenleving meer dan waard zijn, maar het niet altijd krijgen. Respect. Voor altijd.

Jo Jespers

Gambas

Weer-Staan

Vanuit Gambas werd een nieuw project opgestart, met steun van de Vlaamse minister bevoegd voor Brussel. Weer-Staan biedt aan jongeren in een onderwijscontext een actief programma rond weerbaarheid aan. In Weer-Staan bewandelen we samen met jongeren die willen 'stilstaan' bij zichzelf de 'weg van de vredevolle krijger'.

De poort naar de hemel

Nobushige, een samurai, ging op bezoek bij Hakuin, een beroemde zenmeester en vroeg:
"Bestaan de hemel en de hel echt?"
"Wie ben jij?" vroeg Hakuin.
"Ik ben een samurai", zei Nobushige.
"Jij, wie zou er jou als krijger willen? Je ziet er uit als de zoon van een hoer."
Nobushige werd razend en trok zijn zwaard. Hakuin zei:
"Hier openen de poorten naar de hel".
Nobushige hield in, stak zijn zwaard terug weg en maakte een buiging.
"Hier openen de poorten naar de hemel", zei Hakuin.

(Hakuin, Japan 1686-1768)

Vredevol: respect, nadenken over onszelf, onze omgang met anderen, tot rust komen, grenzen respecteren, luisteren,...

Krijger: fysiek en mentaal sterker worden, focus en concentratie, opkomen voor jezelf en anderen, weten wat je wil, een doel voor ogen houden.

Deze **Weg** is deels gebaseerd op het bestaande Rots & Water programma. De bouwstenen zijn: zelfbeheersing, zelfreflectie, zelfvertrouwen en daadkracht. Heel concreet maken we gebruik van oefeningen uit Sanda (Chinees boksen) en diverse gevechtssporten, aangevuld met meditaties, verhalen, groepsgesprekken en spelletjes.
Er is zowel een schoolintern als een buitenschools aanbod. Ook een individuele vorming op maat voor een beperkt aantal jongeren kan overwogen worden.

Voor meer informatie neem je een kijkje op onze website. Met vragen kan je terecht bij Hans:
0498/91 25 93 of hans.weerstaan@alba.be

BEMIDDELING DOOR EEN IETWAT SOCIO-ECONOMISCHE (VUILE?) BRIL

Huisbezoek. Ergens te lande. Rijke gemeente. Dat zie je aan de huizen, de propere straten, de auto's, de alarmen, de afgereden gazons, en een afwezigheid van zichtbaar leven.

Tot je de huiskamer betreedt. Er woont een koppel wiens huis is ontsierd door vuile voeten. Letterlijk en figuurlijk. De buitenwereld is binnengekomen. De angst is groot. De kwaadheid ook. 'Wij hebben dit allemaal zelf bij elkaar gewerkt. Al ons geld zit in deze bakstenen. Daar moeten ze afblijven.' Er wordt gesproken in clichés. Wij hebben niet gevraagd dat 'iemand' - erger nog: een rondtrekkende 'zigeunerbende' - hier ongevraagd ons huis binnenkomt om te stelen. Hebben wij hen iets misdaan misschien? En het zijn altijd dezelfde! Altijd! Kijk maar in de kranten…!

Redelijk stevige stellingen allemaal. Gelukkig moet ik niet antwoorden. Maar ze hebben een punt. Je moet al een héél groot absorptie- en relativeringsvermogen hebben om niet volledig verzadigd en verzuurd te worden door de negativiteit die de populaire en minder populaire media uitzenden als het gaat over wat vreemd en minder vreemd is. Het venster op de wereld is gekleurd, altijd al geweest, maar het venster is zelfs vuil en ondoorzichtig voor veel mensen. Voor iedereen, waarom zou ik mezelf uitsluiten?

En wat is nu het probleem? Het probleem is dat er tussen de wereld waarin deze slachtoffers van een inbraak leven, en de wereld van de jonge inbreker(s) een huizenhoge, torenhoge, desnoods met prikkeldraad omrande kloof zit.

De dader, een jongere van een jaar of 15. Ik had hem een week ervoor gezien en gesproken in de jeugdgevangenis van Everberg. Een zeer aimabele jongen, maar heel duidelijk niet op het rechte pad - af te leiden uit de plek waar ik hem sprak en de stukken levensgeschiedenis die hij vertelde. Ik moest denken aan de allereerste keer dat ik tijdens mijn stage bij het Bemiddelingsburo mee op trot mocht naar de jeugdinstelling in Mol (gesloten of open dat weet ik al niet meer, laten we het houden op redelijk gesloten, met een aantal kleine (vuile?) vensters op de buitenwereld). Ik verwachtte toen een redelijk 'monsterachtige' figuur te zien, iemand die het zo ver had geschopt qua slechtheid dat hij het verdiende om hier opgesloten te zitten. Wat ik te zien kreeg was een redelijk verlegen, zichtbaar gekwetste jongen, vol opgekropte woede. Een onthutsend tafereel vond ik dat toen. Waar was de slechtheid? Het monster? Waar zat de 'schuldige'? Die zat daar en nergens anders natuurlijk, maar u begrijpt wat ik bedoel. De juridische categorie dader en slachtoffer is zo'n verarming van de werkelijkheid, hoewel het een juridische hoeksteen is. Maar die hoeksteen zit soms zo verdomd in de weg. Lijkt op de prikkeldraad die beide werelden scheidt.

Onlangs - in een ander dossier - was ik in de kerk van Zaventem, nee niet toevallig, maar om professionele redenen. Mooi meegenomen dat er ook een bekende - voor mij helaas veel te onbekende - van Dyck hing. Niet het schilderij hierboven, maar ook wel een mooi exemplaar, dat de mantelaflegging van Sint-Martinus uitbeeldt, met van Dyck zelf en Rubens in glansrollen.

Ik was daar om met een slachtoffer te spreken, ook van inbraak en beschadiging.
Het slachtoffer moet vroeger ook nagedacht hebben over 'schuld en boete', dacht ik, en over hoe complex dat is, en dat de menselijkheid soms ver zoek is als je mensen in categorieën (ver)stopt. Gevolg: hij (het slachtoffer) hanteerde de mantel der liefde, kwam niet op voor zijn recht als slachtoffer om als slachtoffer erkend te worden, was erg (opvallend) mild voor de jonge meisjes die de beschadigingen hadden aangericht, en had daar achteraf spijt van. Want hij vroeg zich af of die meisjes daar nu wel iets uit geleerd hadden - een aantal uren vrijwilligerswerk - maar dat vroeg hij zich dus pas achteraf af, terwijl het koppel uit de villawijk dit op voorhand al had beslist, dat bespaart een hoop vertwijfeling - met die zigeuners valt niets aan te vangen, punt!

Terug naar ons voorbeeld van het getraumatiseerde koppel uit de rijke villawijk dus. Zij hadden één belangrijk stuk van de puzzel dat ik wel had gezien - de jongen en zijn persoonlijke verhaal en zijn menselijke blik - niet gezien, en waren uiteindelijk - ei zo na - niet in staat dit te zien. Ik kon ze niet over de prikkeldraad tot bij de zigeunerjongere heen tillen, laat staan sleuren. Dat had me waarschijnlijk zelf een nachtje Everberg of Sint-Gillis opgeleverd. Ik kon ze - eigen aan de rol van de bemiddelaar? - ook niet verplichten om hun standpunt aangaande alles wat vreemd is bij te stellen. Ik kon alleen luisteren, en vaststellen dat deze mensen vele goede en minder goede argumenten hadden om te denken wat ze dachten.

De negatieve gedachten en ervaringen uit verleden en heden werden nooit rechtgezet. Er was wel eens een uitzondering op de 'regel' vastgesteld, maar die deed wat ze moest doen: de regel bevestigen. Luisteren en blijven luisteren bracht echter kwetsbaarheid teweeg, dezelfde kwetsbaarheid die me had verbaasd bij de jongere in Mol, bij de jongere in Everberg, en die me nu enigszins had verbaasde bij het 'racistische' koppel. Het was eerder een pose, uit zelfbescherming, zo leek me. Buitenhouden wat vreemd is, om de gierende angst binnenin niet helemaal op de tocht te zetten. Maar hun muur doorbreken kon ik dus niet, ik kon wel barstjes vaststellen, twijfel horen. En hierbij blijven stilstaan (bij de weerstand, zoals zoiets dan heet). Dit deed hen het woord 'hoop' in de mond nemen.

Misschien was die ene jongen nog de slechtste niet, had hij zich laten meeslepen. Het zou tenslotte wel leuk zijn als hij het rechte pad zou terugvinden…
Maar het laatste woord sprak: met zigeuners valt niks aan te vangen. Valt zeker niet te spreken, god beware. De krant 's morgens in de bus was waarschijnlijk alles wat er nodig was om deze ademloze stelling nog eens kracht bij te zetten.

Maarten

P.S. Mooi neveneffect waargenomen in de villawijk: de buurt werd er hechter door. Mensen gingen weer met elkaar aan de praat, over hoe erg het allemaal is, over de angst die ze allemaal delen, en ook wel over de meest efficiënte alarminstallatie.

Verdwalen in een conferentiestad : Bemiddeling in Helsinki

We gingen op zoek naar een kenmerkend beeld voor Finland. Een beeld even krachtig als 'het meisje van Ipanema' van Jobim en de Moraes die al het moois bezingt, samenvat en verbeeldt dat Brazilië te bieden heeft. We kwamen niet veel verder dan Björk (auw), die dan ook nog eens een Ijslandse blijkt te zijn. Om maar te zeggen dat het stereotiepe beeld van Finland er één onder het vriespunt is. Eenmaal ter plaatse bleek de eerste strofe van het 'meisje' "Olha que coisa mais linda, mais cheia de graça", meer dan ooit ook van toepassing op Helsinki. Wat een stad! Mooi, zonnig, architecturaal en met als klap op de vuurpijl gaststad voor een internationale conferentie over Restorative Justice en gemeenschap. Ik hoop dat Heloisa, 'het meisje' er ook is.

Wie er zeker wel waren; het -bijna- voltallig bemiddelingsteam. En samen gingen we op stap. 's Avonds verdwalen in de 'niet-donker-wordende-stad'. Wat opvalt zijn de brede straten, waar vele, kleine steegjes op uitgeven. Uit die steegjes klinkt er muziek. Elk steegje heeft zijn genre muziek, zijn genre mensen. Het Bossa-Nova icoon, intussen beter bekend als 'het meisje' bleek een ruime aanhang te hebben in dit hoge-noorden-land. Overal zien we pleinen, parkjes, perkjes en pakken mensen… die praten, pizza's oppeuzelen, plezier maken. Scateboarders razen voorbij. Je vindt er een haven, je vindt er de zee. Zo veelzijdig is Helsinki.
Uiteraard is dit het decor, het echte stuk moest nog beginnen. We waren benieuwd om eens te horen wat er tegenwoordig allemaal leeft in de wereld van het herstelrecht. De eerste dag, wat een opkomst. Meer dan 200 deelnemers, uit werkelijk alle windstreken. Niet slecht, zongen we in koor. België was ruim vertegenwoordigd. De openingsplenary van fenomeen Nils Christie was onmiddellijk inspirerend en ook de eerste workshop van Belinda Hopkins was leerrijk. Met de eigen workshop van het Bemiddelingsburo (goed gedaan Riet!) in de namiddag, was de eerste dag alvast een topper te noemen.
Het viel ons op dat klein Belgenlandje het niet zo slecht doet op de fora van Restorative Justice. We staan op bepaalde gebieden ver en vaak verder dan in vele andere landen (wettelijke verankering,…). Bovenal was het een boeiende ervaring om van gedachten te wisselen met bemiddelaars uit andere contreien. Een congres brengt natuurlijk niet alleen een goed nieuws show maar legt evenzeer pijnpunten en leerkansen bloot.
Er zijn nog onontgonnen gebieden binnen herstelbemiddeling bij specifieke types van misdrijven, zoals huiselijk geweld of misdaden waar hele gemeenschappen door geraakt worden (terrorisme,…).

We waren -tot slot- niet alleen toeschouwers. Riet bracht het beste van zichzelf met een hoogstaande Prezi.
We hebben de gelegenheid te baat genomen om ons project 'bemiddelen in voorzieningen' voor te stellen voor het ruimere publiek van academici en praktijkwerkers van over heel Europa en verder. Het bleek een grotere uitdaging dan initieel gedacht. Een 20 minuten durende Engelstalige presentatie in mekaar boksen voor een internationaal hoogstaand publiek, bracht op voorhand de nodige stress teweeg, maar met een gezonde portie teamspirit en een groot geloof in ons project, hebben we het er goed vanaf gebracht.
Het passief bijwonen van de georganiseerde workshops, luisterend, mijmerend, achteruitzittend en/of indommelend (afhankelijk van de spreker), had iets 'relaxer' geweest. Edoch, af en toe eens voor de leeuwen

Bemiddelen in voorzieningen

Het project BIV kreeg in 2011 gestalte dankzij middelen van CERA en situeert zich binnen een pedagogische context waarbij de vertaling werd gemaakt van het herstelgericht denken/handelen (met de focus op bemiddeling) naar voorzieningen uit de Bijzondere Jeugdzorg (en in mindere mate voorzieningen van het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap, het VAPH).

Voor begeleiders in de jeugdzorg is het omgaan met conflicten tussen en met jongeren dagelijkse kost. Het sanctioneren is een manier om met deze conflicten om te gaan en kan een signaal geven dat bepaald storend gedrag niet door de beugel kan. Evenzeer kan een herstelgerichte benadering op ongepast gedrag soelaas bieden. Het staat niet los van, maar kan complementair zijn met het sanctionerend reageren op storend gedrag. Bij deze herstelbemiddeling komt ook het slachtoffer en de hele context in beeld, die schade of leed hebben ondervonden van het conflict. Alle betrokkenen in het conflict krijgen een stem, er wordt stilgestaan bij ieders beleving en de partijen worden uitgedaagd om zelf tot een oplossing te komen voor de aangerichte schade. Hierbij wordt er gefocust op het herstel van de kwestie (kapot raam, gestolen goederen,...) maar ook van de relatie (vertrouwensbreuk, verstoord leefklimaat, op welke manier in de toekomst verder kunnen). Ieder wordt voor zijn verantwoordelijkheid geplaatst met de vraag 'op welke manier kan er goed gemaakt worden hetgeen misgelopen is'.

geworpen worden, uit de dagelijkse routine stappen, en uitdragen waar je dagdagelijks mee bezig bent, kan voor begeestering zorgen en kan een extra boost geven in je eigen arbeidsvreugd en samenwerking met je team. De bedoeling van onze actieve deelname aan dit congres was om enerzijds ons project toe te lichten aan een ruimer publiek, en anderzijds uit te zoeken wat er hierrond aan het gebeuren is in de ons omringende Europese landen. Het sluiten van een partnerschap zou hier de kers op de taart kunnen zijn.
In onze presentatie 'Restorative approaches in youth care: challenges for a sustainable implementation of mediation in residential units' hebben we ons willen focussen op de vraag hoe we de principes en methodieken van herstelbemiddeling/Hergo binnen het jeugdrecht kunnen overhevelen naar conflicten in een pedagogische context van jeugdvoorzieningen. En hoe we deze herstelgerichte aanpak van een individueel conflict kunnen transponeren naar een herstelgerichte aanpak op beleidsniveau van een concrete voorziening, waar het conflict zich heeft voorgedaan.
De reacties na onze presentatie waren zeer lovend. Blijkt dat er binnen Europa (o.a. in Nederland, Noord-Ierland, Groot-Britannië,...) al heel wat expertise ligt op het vlak van herstelgericht werken in een pedagogische context van jeugdvoorzieningen, scholen,... De krachten bundelen en de handen in mekaar slaan, zal de nieuwe uitdaging voor ons Bemiddelingsburo worden. En zo blijven we onszelf uitdagen...

En toen gingen de gordijnen dicht, kwam het applaus, bleef het applaus komen, werden de lichten verzocht hun werk te doen en leidde 'het meisje' ons rustig naar buiten met de woorden 'O mundo inteirinho se enche de graça, e fica mais lindo por causa do amor'.
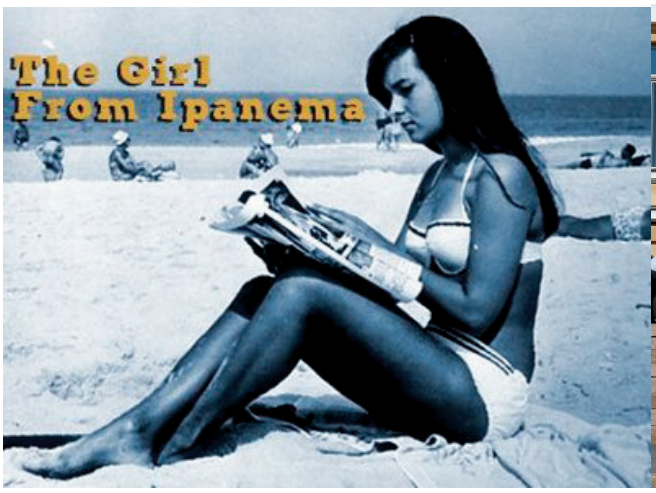
Getekend,
het Bemiddelingsburo